

12.01.2009

RVI/926/090/2008

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyyntö OM 12/41/2007 (OM004:00/2008)**Rautatieviraston lausunto työryhmän mietintöön "Käsittelyn joutuisuus hallinnossa ja oikeussuojakeinot käsittelyn viivästyessä" (OM:n työryhmämietintö 2008:5)**

Oikeusministeriö on pyytänyt Rautatieviraston lausuntoa otsikossa tarkoitetusta työryhmän mietinnöstä. Rautatievirasto esittää kunnioittaen vastauksensa lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin.

1. Onko hallinnonalallanne erityislainsäädäntöä, jossa on asetettu velvoite käsitellä asia kiinteän määräajan kuluessa tai jossa on muutoin säädetty asian käsittelyyn käytettävästä ajasta?

Rautatieviraston toimialalla käsittelymääraaikoja on asetettu ainoastaan rautatielaissa (555/2006). Määräajat perustuvat EU-lainsäädäntöön. Lisäksi viraston toimialalla ollaan parhaillaan pane-massa täytäntöön ns. veturinkuljettajadirektiiviä (2007/59/EY) sekä yhteentoimivuusdirektiiviä (2008/57/EY), joissa asetetaan uusia käsittelymääraaikoja tietyille lupa-asioille.

Käsittelymääräajat ovat pääpiirteissään seuraavat:

- rautatielain 31 ja 32 §:n mukaista turvallisuustodistusta ja -lupaa koskeva hakemus on ratkaistava neljän kuukauden kuluessa siitä, kun hakija on toimittanut Rautatievirastolle kaikki hakemuksen käsittelyä varten tarpeelliset tiedot. Turvallisuustodistusta ja -lupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Säännös perustuu ns. rautatieturvallisuusediktii-vin (2004/49/EY) III lukuun;

- rautatielain 65 §:n mukainen oikaisuvaatimus on ratkaistava maini-tun säännöksen 3 momentin mukaan kahden kuukauden kuluessa sii-tä, kun oikaisuvaatimuksen tekijä on toimittanut virastolle kaikki rat-kaisun tekemiseksi tarvittavat tiedot. Päätös oikaisuvaatimukseen on yksittäistä etusijajärjestystä, ratakapasiteetin jakamista ja kiireellistä ratakapasiteetin myöntämistä koskevassa asiassa kuitenkin annettava 10 päivän kuluessa kaikkien tarvittavien tietojen toimittamisesta. Määräaika perustuu kapasiteetti- ja ratamaksudirektiivin (2001/147/EY) 30 artiklaan;

- veturinkuljettajadirektiivin (2007/59/EY) 4 artiklan kohdan mukai-nen lupakirja tulee 14 artiklan 4 kohdan mukaisesti ratkaista mahdol-lisimman pian ja viimeistään kuukauden kuluttua siitä, kun toimival-

12.01.2009

RVI/926/090/2008

tainen viranomaisena on saanut kaikki tarvittavat asiakirjat. Direktiivin 19 artiklan 1 kohdassa määrätään lisäksi, että lupakirjoja valmistellessaan toimivaltaisen viranomaisen on vastattava nopeasti tietopyyntöihin ja tarvittaessa toimitettava lisätietopyyntönsä viipymättä;

- yhteentoimivuusdirektiivissä säädetään rakenteellisen osajärjestelmän käyttöönottoluvista. Direktiivissä asetetaan lukuisia määräaikoja mm. kaluston täydentäville käyttöönottoluville sekä osajärjestelmän parantamisen tai uudistamisen myötä annettavalle uudelle käyttöönottoluvalle. Määräajat ovat asiasta riippuen kuukaudesta neljään kuukauteen asiakirjojen, lisätietojen tai testitulosten saapumisesta. Direktiivin 21 artiklan 7 kohdan mukaan, jos kansallinen turvallisuusviranomaisena on antanut käyttöönottolupahakemukseen kielteisen päätöksen, hakija voi pyytää viranomaista tutkimaan asian uudelleen. Tällöin asia on ratkaistava kahden kuukauden kuluessa muutoksenhaun vastaanottamisesta.

2. Onko hallinnonalallenne erityislainsäädäntöä erityisistä menettelyistä niissä tilanteissa, joissa asian käsittely on viivästynyt (esim. erityiset oikeussuojakeinot tai rahalliset hyvitysmenettelyt)?

Rautatielaissa ja yhteentoimivuusdirektiivissä on seuraavia käsittelymääräajan ylittymisestä johtuvia menettelyjä:

- rautatielain 66 §:n 2 momentin mukaan, jos Rautatievirasto ei ole ratkaissut oikaisupyyntöä 65 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa taikka ratkaissut turvallisuustodistuksen tai -lupan myöntämistä tai hyväksymistä koskevaa asiaa 33 §:ssä säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes hakemukseen on annettu päätös.

- yhteentoimivuusdirektiivin 21 artiklan 8 kohdan mukaan, jos toimivaltaisen kansallinen turvallisuusviranomaisena (Rautatievirasto) ei tee direktiivin 23 artiklan 7 kohdassa ja 25 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua päätöstä liikkuvan kaluston käytöstä säädettyssä määräajassa, kyseessä olevan kalustoyksikön katsotaan olevan hyväksytty käyttöön kolmen kuukauden kuluttua kyseisen määräajan päättymisestä. Käsittelymääräajan ylittäminen rinnastuu siis myönteiseen, edunsaavaan päätökseen.

3. Jos vastaatte myönteisesti kysymykseen 2, miten työryhmämietinnössä ehdotettu sääntely soveltuisi hallinnonalallenne ja minkälaisia lainsäädännön muutostarpeita ehdotuksesta mahdollisesti seuraisi?

Työryhmämuistiossa päädytään esittämään viivästysvalituksen käyttöönottoa. Säännökset sisältyisivät hallintolakiin, joka on yleislaki. Eri-tyislainsäädännössä saattaa kuitenkin esimerkiksi yhteisölainsäädännöstä johtuen olla edelleen tarpeen säätää erityisistä menettelyistä tai seuraamuksista käsittelymääräajan ylittyessä. Tästä esimerkkinä

12.01.2009

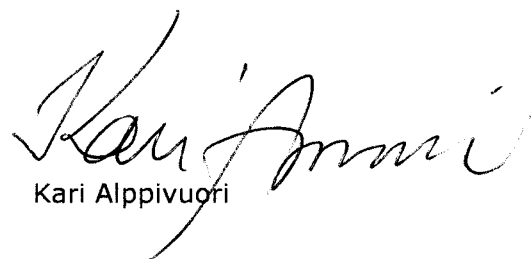
RVI/926/090/2008

edellä mainitun yhteentoimivuusdirektiivin 21 artiklaan sisältyvä seuraus määrääjän ylittymisestä.

Esityksen mukaan viivästysvalitus olisi mahdollista tehdä kaikissa hallintoasioissa. Rautatieviraston toimialalla keskeiset lupa-asiat perustuvat yhteisöainsäädäntöön, jossa asetetaan myös enimmäiskäsittelyajat. Käsittelyajan kohtuullisuuteen on otettu tällöin nimenomaisesti kantaa. Virasto esittää, että viivästysvalitus rajattaisiin tilanteisiin, joissa lakisääteinen käsittelyaika on ylittynyt.

Viranomaisen on pystyttävä käsittelemään asiat samaan aikaan sekä joutuisasti että laadukkaasti. Näiden toteutuminen on sidoksissa ennen kaikkea käytössä oleviin resursseihin. Oman haasteensa asettaa käynnissä oleva valtion tuottavuusohjelma. Käsittelyn joutuisuuden toteutumista ja keinoja tulisikin viraston näkemyksen mukaan pohtia laajemmin, erityisesti käytössä olevien resurssien näkökulmasta.

Ylijohtaja

Kari Alppivuori

Päälakimies

Henrika Räsänen

Lisätiedot

Lausuntoa koskevia lisätietoja antaa tarvittaessa Rautatieviraston oikeudellisissa palveluissa päälakimies Henrika Räsänen (sähköpostiosoite henrika.rasanen@rvi.fi), puh. (050) 524 7570.